

SHUKUR XOLMIRZAYEV IJODIDA INSON RUHIYATI VA TABIAT TASVIRI.

Xodjamurodova Sevinch Nuriddinovna

Termiz davlat universiteti talabasi

e-mail: sevinchnuriddinovna@gmail.com

Anotatsiya.

Shukur Xolmirzayev ham tabiat manzaralarini oddiy fon sifatida emas, balki asar mazmunini boyituvchi, qahramonlarning ruhiy holatini ochib beruvchi muhim badiiy vosita sifatida talqin qiladi. Ayniqsa, uning hikoyalarida tog'lar, keng dalalar, cho'l manzaralari, qishloq hayoti va tabiat hodisalari tasviri orqali inson va tabiat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik nihoyatda ta'sirchan ifodalanadi.

Ushbu maqolada Shukur Xolmirzayevning hikoyachilikdagi badiiy mahorati, uning o'ziga xos uslubi hamda tabiat va inson munosabatlari aks etgan hikoyalari misolida tahlil etiladi. Shuningdek, yozuvchining badiiy tasvir vositalaridan foydalanish mahorati, tabiat manzaralari orqali inson ruhiyatini ochib berish usullari va uning o'zbek hikoyachiligi rivojida o'rni ilmiy jihatdan tadqiq qilinadi. Natijada Shukur Xolmirzayev ijodi nafaqat milliy adabiyotimizda, balki tabiat tasviri orqali inson ruhiy olamini ochib berish borasida ham alohida badiiy qiymatga ega ekanligi yoritib beriladi.

Kalit so'zlar:

obraz, obrazlilik, poetik talqin, badiiy uslub, peyzaj, epizod, qahramon, kompozitsiya, syujet, tasvir mahorati.

Аннотация:

Shukur Xolmirzayev рассматривает пейзаж не как простой фон, а как важное художественное средство, обогащающее содержание произведения и раскрывающее внутреннее состояние героев. Особенно в его рассказах через изображение гор, широких полей, пустынных ландшафтов, сельской жизни и природных явлений ярко выражается органическая связь человека и природы.

В данной статье анализируется художественное мастерство Шукура Холмирзаева в жанре рассказа, его своеобразный стиль, а также произведения, в которых отражаются взаимоотношения человека и природы. Кроме того, рассматриваются особенности использования писателем художественных средств, способы раскрытия внутреннего мира человека через пейзажные описания и его роль в развитии узбекской рассказной прозы. В результате подчеркивается, что творчество Шукура Холмирзаева обладает особой художественной ценностью не

только в национальной литературе, но и в раскрытии духовного мира человека через изображение природы.

Ключевые

слова:

образ, образность, поэтическая интерпретация, художественный стиль, пейзаж, эпизод, герой, композиция, сюжет, художественное мастерство.

Annotation:

Shukur Xolmirzayev interprets landscape not as a simple background, but as an important artistic device that enriches the content of a literary work and reveals the inner state of its characters. In particular, in his stories, the depiction of mountains, vast fields, desert landscapes, rural life, and natural phenomena vividly expresses the close relationship between humans and nature.

This article analyzes Shukur Kholmirzayev's artistic mastery in short story writing, his distinctive style, and his works that reflect the relationship between humans and nature. It also examines the writer's use of artistic techniques, his methods of revealing human psychology through landscape descriptions, and his role in the development of Uzbek short prose. As a result, it is emphasized that Kholmirzayev's творчество possesses significant artistic value not only in national literature but also in revealing the human inner world through nature depiction.

Keywords:

image, imagery, poetic interpretation, artistic style, landscape, episode, character, composition, plot, artistic mastery.

KIRISH.

XX Asr O'zbek Adabiyotining Zabardast Ovozi: Shukur Xolmirzayev Fenomeni: XX asr o'zbek adabiyoti tarixiy burilishlar, ijtimoiy larzalar va milliy o'zlikni anglash jarayonlari bilan yo'g'rilgan murakkab bir davrdir. Ushbu davrning badiiy manzarasini Shukur Xolmirzayev ijodisiz tasavvur etib bo'lmaydi. Adib o'zbek nasriga shunchaki yangi asarlar emas, balki butunlay yangicha ruh, xalqona til va betakror tasvir madaniyatini olib kirdi. Uning ijodi o'zbek xalqining ma'naviy olamini, milliy xarakterining eng teran qatlamlarini badiiy tahlil etgani bilan g'oyat qimmatlidir. Shukur Xolmirzayev o'z asarlarida insonni hayotiy ziddiyatlar, ruhiy iztiroblar va tabiat bilan uzviy aloqada tasvirlash orqali realistik nasrning eng yuksak cho'qqilarini zabt etdi. Yozuvchining ijodiy olami o'ziga xos "Xolmirzayevona" uslub bilan ajralib turadi. Bu uslubning asosi — haqiqatga sadoqatdir. Adib voqelikni bezashni, qahramonlarini ideallashtirishni rad etdi; u hayotni bor bo'y-basti, og'riqlari va ziddiyatlari bilan qog'ozga tushirishni yozuvchilik burchi deb bildi. Uning hikoya va romanlarida aks etgan Surxon vohasining tog'lari, odamlarining mardona fe'l-atvori va o'ziga xos shevasi

o‘zbek adabiyotiga yangi bir rang bag‘ishladi. Shukur Xolmirzayev "o‘zbek xarakteri" tushunchasini badiiy jihatdan shakllantirgan va uni jahon adabiyoti talablari darajasida tahlil qilgan san’atkordir.¹

Adib Estetikasi va Ma’naviy Izlanishlar: Shukur Xolmirzayev ijodining ilk bosqichlaridanoq inson ruhiyatining muhandisi sifatida namoyon bo‘ldi. Uning asarlaridagi qahramonlar oddiy kishilar — cho‘ponlar, dehqonlar, ziyolilar, ammo ularning har biri o‘zining murakkab ichki dunyosiga ega. Yozuvchi insonning tabiat bilan uyg‘unligini uning ma’naviy pokligi mezoni deb hisoblaydi. Agar qahramon tabiatdan uzilsa, u o‘zligini ham yo‘qota boshlaydi. Adibning "O‘rkach", "Cho‘loq turna" kabi hikoyalarida tabiat va inson munosabati shunchaki manzara emas, balki katta bir falsafiy kontsepsiya sifatida talqin etiladi.

Shu bilan birga, Xolmirzayev nasri ijtimoiy fojialar tahliliga ham juda boydir. U sho‘ro davri mafkurasining qoliplarini buzib o‘tib, inson erkinligi va shaxs mustaqilligi g‘oyalarini ilgari surdi. Uning "Qora kamar", "Olabo‘ji", "Dinosaur" kabi asarlari o‘zbek romanchiligida psixologizmning kuchayishiga va epik tafakkurning kengayishiga xizmat qildi. Adib jamiyatdagi turg‘unlik, ma’naviy qashshoqlik va milliy ildizlardan uzilish fojialarini shafqatsiz realizm asosida yoritib berdi.

Milliy Til va Badiiy Mahoratning Uyg‘unligi: Shukur Xolmirzayev — so‘z zargari. Uning tili jonli, shirali va xalqona ifodalarga boyligi bilan kitobxonni sehrlab oladi. Yozuvchi asarlarida xalq shevalarini adabiy til me‘yorlari bilan shunday mahorat bilan uyg‘unlashtiradiki, natijada asar tili nihoyatda hayotiy va ishonchli chiqadi. Bu esa o‘z navbatida qahramonlar obrazining to‘laqonli ochilishiga xizmat qiladi. Uning tasviridagi detallar, portret yaratish san’ati va dialoglar ustidagi ishlov berish mahorati bugungi yosh ijodkorlar uchun haqiqiy mahorat maktabidir. Shukur Xolmirzayev XX asr o‘zbek adabiyotini jahon miqyosiga olib chiqqan, milliy prozimizga yangi qon bag‘ishlagan ijodkordir. Uning ijodi o‘zbek xalqining o‘ziga xos "shaxsnomasidir". Adib yaratgan qahramonlar orqali biz o‘zimizni, o‘tmishimizni va milliy qadriyatlarimizni qaytadan kashf etamiz. Uning har bir asari insonni yuksaklikka, poklikka va haqiqat uchun kurashga chorlovchi ma’naviy bir kuchdir.

ASOSIY QISM.

XX asr o‘zbek adabiyoti tarixiy evrilishlar, ijtimoiy larzalar va milliy o‘zlikni anglash jarayonlari bilan yo‘g‘rilgan murakkab bir davr bo‘lib, ushbu davrning badiiy manzarasini Shukur Xolmirzayev ijodisiz tasavvur etib bo‘lmaydi. Adib o‘zbek nasriga shunchaki yangi asarlar emas, balki butunlay yangicha ruh, xalqona til va betakror tasvir

¹ O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 9-jild. – Toshkent: 2005. – B. 482.

madaniyatini olib kirdi, uning ijodi o'zbek xalqining ma'naviy olamini, milliy xarakterining eng teran qatlamlarini badiiy tahlil etgani bilan g'oyat qimmatlidir. Shukur Xolmirzayev o'z asarlarida insonni hayotiy ziddiyatlar, ruhiy iztiroblar va tabiat bilan uzviy aloqada tasvirlash orqali realistlik nasrning eng yuksak cho'qqilarini zabt etdi va o'zbek adabiyotida "haqiqatgo'y yozuvchi" maqomini mustahkamladi. Yozuvchi ijodining asosiy poydevorini inson xotirasi va milliy tafakkur uyg'unligi tashkil etar ekan, u uchun xotira shunchaki o'tmishni qumsash emas, balki millatning tiriklik asosi, uning buguni va kelajagini belgilovchi ma'naviy silsila bo'lib xizmat qiladi.² Adib asarlarida tabiat obrazlari, voqealar rivoji va tarixiy xotira shunday mahorat bilan jipslashganki, natijada har bir hikoya yoki roman o'zbek xalqining yashash falsafasini ochib beruvchi chuqur qatlamli polotnoga aylanadi. Xolmirzayev asarlarida tabiat shunchaki voqealar kechadigan fon emas, balki asarning faol qatnashchisi, qahramonning ruhiy holatini belgilovchi qudratli kuch sifatida namoyon bo'ladi, chunki adib insonning asilligini uning tabiatga bo'lgan munosabati orqali o'lchaydi. Uning tasviridagi Boysun tog'lari, yaylovlar, asov daryolar va bepoyon kengliklar insonning ichki erkinligi bilan hamohang talqin etiladi va tabiatdan uzilgan, unga nisbatan shafqatsiz bo'lgan kishini yozuvchi o'zligidan uzoqlashgan, ma'naviy qashshoq kimsa sifatida qoralaydi. Tabiat bilan muloqot qahramonni o'z-o'zini taftish qilishga, botiniy tafakkurga undaydi, bu esa asarlarga falsafiy teranlik va epik ko'lam bag'ishlaydi. Shu bilan birga, yozuvchi ijodida tarixiy xotira millatning vijdoni sifatida bo'y ko'rsatadi, u o'tmishdagi shonli va fojeali kunlarni badiiy tahlil qilar ekan, asosiy urg'uni milliy xarakterning saqlanib qolishiga va avlodlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikka qaratadi. "Qora kamar" dramasi yoki "Olabo'ji" romani kabi asarlarida xalqning mustaqillik yo'lidagi kurashlari, bosqinchi kuchlarga qarshi turgan mard o'g'lonlar timsoli orqali xotira o'chmas ekanligini, xotirasiz millatning kelajagi yo'qligini badiiy isbotlab beradi.³ Xolmirzayev uchun xotira — ajdodlar o'g'itlari va milliy qadriyatlarni bugungi kun bilan bog'lovchi muqaddas ko'prikdir, agar bu ko'prikdir buzilsa, jamiyat ma'naviy inqirozga yuz tutishi muqarrarligini u o'zining shafqatsiz realizmi orqali ko'rsatib beradi. Yozuvchi yaratgan qahramonlar o'zbekona tafakkur tarzining eng yorqin namunalaridir; ularning andishasi, mardligi, ornomus uchun har qanday qiyinchilikka tayyorligi milliy mentalitetimizning badiiy in'ikosidir. Voqealar rivoji davomida qahramonlar faqat tashqi to'siqlar bilan emas, balki o'z ichki dunyosidagi ziddiyatlar, vijdon azoblari va ma'naviy tanlovlar bilan kurashadilar, bu kurashda esa milliy tafakkur va xalqona hikmatlar ularga yo'l ko'rsatuvchi mayoq bo'ladi. Shukur Xolmirzayev o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan,

² Yo'ldoshev Q. Yoniq so'z. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2006. – B. 85.

³ Xolmirzayev Sh. Saylanma. 1-jild. – Toshkent: Sharq, 2003. – B. 14.

xususan, jonli xalq shevalaridan va dialektlardan shunday mahorat bilan foydalandiki, uning asarlaridagi har bir soʻz qahramonning xarakterini ochishga, voqeaning hayotiyiligini taʼminlashga xizmat qiladi. Adibning tili sodda, ammo mazmunan nihoyatda ogʻir va falsafiy xarakterga ega boʻlib, u kitobxonni voqelikni shunchaki kuzatishga emas, balki u haqda chuqur oʻylashga majbur qiladi. U insoniy munosabatlardagi murakkabliklarni, xiyonat va sadoqat, muhabbat va nafrat kabi tuygʻularni oʻzbekona qarichlar bilan oʻlchadi va bu orqali milliy nasrimizda psixologik tahlilning yangi ufqlarini ochib berdi. Xolmirzayevning har bir asari oʻzbek dehqonining, choʻponining yoki ziyolisining dardi orqali butun millatning taqdirini kuylaydi, uning qahramonlari koʻpincha yolgʻizlik va tushunilmaslik hissi bilan kurashsalar-da, baribir oʻz prinsiplaridan voz kechmaydilar. Bu esa yozuvchining inson irodasiga boʻlgan ishonchidan dalolat beradi. Shukur Xolmirzayev ijodiy merosi bugungi kunda ham oʻzining dolzarbligini yoʻqotmagan, chunki unda ilgari surilgan milliy gʻurur, vatanparvarlik va insoniy komillik gʻoyalari har qanday davr uchun zarurdir. Adib qoldirgan boy adabiy xazina kelajak avlodlar uchun nafaqat badiiy zavq manbai, balki oʻzlikni anglash va milliy tafakkurni shakllantirish darsligi boʻlib xizmat qiladi. Uning asarlari orqali biz oʻtmishimizdagi xatolarni tahlil qilamiz, tabiat bilan uygʻun yashash sirlarini oʻrganamiz va eng muhimi, oʻzbek degan nomga munosib yashash masʼuliyatini his etamiz. Shukur Xolmirzayev nomi va uning oʻlmas asarlari oʻzbek adabiyoti xazinasida "Realistik nasr sultoni" sifatida abadiy muhrlanib qoladi va millat maʼnaviyatini boyitishda davom etadi.

Boysun nafasi va milliy rang-baranglik: shukur xolmirzayev ijodida surxon realligi.

XX asr oʻzbek adabiyotining oʻziga xos fenomenlaridan biri shundaki, u hududiy boyliklar va mahalliy xarakterlar orqali umuminsoniy gʻoyalarni kashf etdi. Bu borada Oʻzbekiston xalq yozuvchisi Shukur Xolmirzayevning oʻrni beqiyosdir. Adib ijodini Boysun togʻlarisiz, Surxondaryo bagʻridagi oʻziga xos hayot tarziziz tasavvur etib boʻlmaydi. U oʻzi tugʻilib oʻsgan voha muhitini shunchaki geografik makon sifatida emas, balki milliy ruhning asrlar davomida saqlanib qolgan "genetik kodi" sifatida adabiyotga olib kirdi. Boysun nafasi yozuvchi asarlariga shunday kuchli hayotiy quvvat baxsh etdiki, natijada uning har bir hikoyasi va romani oʻzbek milliy koloritining eng yorqin namunasiga aylandi.

Boysun Togʻlari: Tabiat Mahobati va Ruhiy Ozodlik.

Shukur Xolmirzayev asarlarida Boysun togʻlari shunchaki dekoratsiya yoki fon emas. Bu togʻlar — magʻrurlik, erkinlik va sarsilmas irodaning timsolidir. Yozuvchi tabiatning mahobatini tasvirlar ekan, uni inson ruhiyatining ajralmas boʻlagi sifatida

talqin qiladi.⁴ Uning tasvirida tog' cho'qqilari, asov soylar, qalin archazorlar va yaylovlar qahramonlarning xarakterini shakllantiruvchi asosiy omildir. Tog'da o'sgan insonning tafakkuri ham tog'dek keng, fe'l-atvori esa qoyadek qat'iy bo'lishini adib o'zining "O'rkach", "Cho'loq turna", "Ot egasi" kabi o'nlab asarlarida isbotlab berdi.

Tabiatning bu betakror mahobati asarlarga o'ziga xos epik ruh bag'ishlaydi. Masalan, "Qora kamar" asarida tog' yo'llari, g'orlar va dovonlar shunchaki voqea joyi emas, balki ozodlik uchun kurashayotgan insonlarning panohi, sirdoshi sifatida namoyon bo'ladi. Xolmirzayev tabiatni jonli mavjudot sifatida tasvirlaydi; u kuladi, g'azablanadi, ogohlantiradi va jazolaydi. Inson va tabiat o'rtasidagi bu uzviy bog'liqlik yozuvchi ijodining falsafiy chuqurligini ta'minlaydi. Tabiatga yaqin qahramonlar har doim ma'naviy jihatdan butun va sofdil bo'lib, shahar shovqini va sun'iylikidan uzoqda o'zlarining insoniy qadr-qimmatlarini saqlab qoladilar.

Surxondaryo Hayoti: Turmush, Urf-odat va Badiiy Haqiqat.

Surxondaryo vohasining o'ziga xos turmush tarzi Xolmirzayev asarlarida realistlik bo'yoqlarda aks etgan. Yozuvchi voha odamlarining kundalik hayotini, ularning o'zaro munosabatlarini, oilaviy qadriyatlarini va asriy an'alarini asarlarining markaziga qo'yadi. Surxon xalqining mardligi, andishasi va mehmondorchiligi, shu bilan birga ularning o'jarligi va haqiqatgo'yliqi adib qalamida nihoyatda hayotiy chiqadi.⁵

Bu asarlarda odamlarning nutqi badiiy haqiqatni kuchaytiruvchi eng muhim vositalardan biridir. Shukur Xolmirzayev qahramonlarini o'z tili, o'z lahjasi va xalqona iboralari bilan gapirtiradi. Bu shunchaki dialektologik qiziqish emas, balki xarakter yaratishning muhim usulidir. Surxon shevasidagi shirali, keskir va lofga moyil iboralar asarga o'zga bir joziba bag'ishlaydi. Odamlarning urf-odatlarini — to'ylar, ko'pkarilar, motam marosimlari yoki oddiygina gap-gashtaklar orqali muallif jamiyatning ichki manzaralarini, ijtimoiy tabaqalanishni va insoniy fojealarni ochib beradi. Uning tasviridagi cho'ponlar, dehqonlar, baxshilar va otbozlar o'zbek xalqining haqiqiy siymolaridir. Bu qahramonlar hayotni qanday bo'lsa, shunday qabul qiladilar; ular sun'iylikni yoqtirmaydilar va o'z haqiqatlari uchun oxirigacha kurashadilar.

Milliy Kolorit: Betakrorlik va Ishonarlik.

Milliy kolorit Shukur Xolmirzayev ijodida asarning "qoni" hisoblanadi. Mahalliy muhit, kiyinish madaniyati, asbob-uskunalar va hatto hidlargacha yozuvchi tomonidan shunday aniqlik bilan tasvirlanadiki, o'quvchi o'zini o'sha muhitning ichida his qiladi. Bu kolorit asarlarga mislsiz betakrorlik va ishonarlilik olib kiradi. Kitobxon Surxon

⁴ Normatov U. Ijod — sehrli dunyo. – Toshkent: Sharq, 2007. – B. 203.

⁵ Rasulov A. O'zbek xarakteri. – Toshkent: Sharq, 1990. – B. 56.

quyoshining taftini, tog‘ havosining muattarligini va tandir nonining hidini asar sahifalaridan sezib turadi.

Mahalliy muhitning bunday mukammal tasviri hikoyalarning dunyo adabiyoti miqyosida ham qiziqarli bo‘lishini ta‘minlaydi. Chunki milliy xususiyatlar qanchalik teran ochilsa, asar shunchalik umuminsoniy ahamiyat kasb etadi. Xolmirzayevning "o‘zbek xarakteri" borasidagi izlanishlari aynan shu milliy kolorit zamirida shakllangan. ⁶U o‘z millatining o‘ziga xosligini, uning jahon madaniyati sivilizatsiyasidagi o‘rnini aynan shu "mahalliy haqiqat" orqali ko‘rsatib berdi.

Millatning Badiiy Ko‘zgusi.

Shukur Xolmirzayev ijodidagi Boysun nafasi va Surxon hayoti — bu shunchaki yozuvchining tug‘ilgan yeriga bo‘lgan muhabbati emas, balki o‘zbek adabiyotining milliy ildizlariga qaytishidir. Adib yaratgan Boysun dunyosi — bu mardlik, halollik va tabiat bilan uyg‘unlik dunyosidir. Uning asarlaridagi milliy rang-baranglik o‘quvchida nafaqat badiiy zavq, balki o‘z millatidan g‘ururlanish hissini ham uyg‘otadi.

Shukur Xolmirzayev o‘z asarlari bilan isbotladiki, yozuvchi o‘z tuprog‘ining, o‘z xalqining dardi va quvonchini qanchalik teran his qilsa, uning ijodi shunchalik boqiylikka daxldor bo‘ladi. Bugungi kunda uning asarlari orqali biz nafaqat Boysunning go‘zal tabiatini, balki o‘zbek degan buyuk millatning butun va sarsilmas tafakkurini anglaymiz. U qoldirgan boy adabiy meros milliy ruhimizni saqlashda va uni kelajak avlodlarga yetkazishda hamon eng ishonchli manbalardan biri bo‘lib xizmat qilmoqda.

Xulosa: Milliy Ruhning Abadiy Navosi

Shukur Xolmirzayev ijodini o‘rganish — bu shunchaki bir yozuvchi merosi bilan tanishish emas, balki o‘zbek millatining o‘zligini, uning asriy qadriyatlari va botiniy quvvatini qaytadan kashf etish demakdir. Adib XX asr o‘zbek adabiyotiga shunday bir "Boysun nafasi"ni olib kirdiki, u orqali kitobxon nafaqat voha tabiatining mahobatini, balki inson irodasining naqadar yuksakligini ham his qildi.

Xolmirzayev yaratgan badiiy olamda xotira va tafakkur tushunchalari markaziy o‘rin tutadi. U insonni o‘tmishidan, ajdodlar o‘gitidan va ona tabiatdan ayri holda tasavvur etmadi. Yozuvchi talqinida xotirasiz inson — ildizsiz daraxt kabidir. Uning asarlaridagi har bir detal, har bir muloqot va tabiat tasviri o‘quvchini uyg‘oqlikka, o‘z kimligini unutmaslikka va har qanday murakkab vaziyatda ham insoniylik qiyofasini saqlab qolishga chorlaydi.

Adibning milliy kolorit borasidagi mahorati esa o‘zbek nasrini jahon adabiyoti darajasiga ko‘tardi. Surxon odamlarining mardona xarakteri, shirali tili va o‘ziga xos

⁶ Sharafiddinov O. Iste‘dod jilolari. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nashriyoti, 1976. – B. 112.

turmush tarzi orqali Shukur Xolmirzayev umuminsoniy dardlarni, hurlik va erkinlik g'oyalarini baralla kuyladi. U "o'zbek xarakteri"ning eng nozik qirralarini realistik bo'yoqlarda chizib bergan mohir musavvir sifatida adabiyotimiz tarixida qoldi.

Bugungi kunda Shukur Xolmirzayev merosi biz uchun ma'naviy mayoq bo'lib xizmat qilmoqda. Globalashuv davrida milliy o'zlikni asrash, tabiat bilan uyg'un yashash va vijdon amriga quloq tutish kabi adib ilgari surgan g'oyalar har qachongidan ham dolzarbroqdir. Uning asarlari kitobxon qalbida mardlik, or-nomus va vatanga sadoqat tuyg'ularini mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, Shukur Xolmirzayev o'zbek adabiyotining o'chmas siymosi, milliy realizmning buyuk ustozidir. U qoldirgan boy xazina — bizning ma'naviy boyligimiz bo'lib, u kelajak avlodlarni ham komillikka, haqiqatgoylikka va milliy g'urur bilan yashashga o'rgatishda davom etadi. Adib jismonan oramizda bo'lmasa-da, uning Boysun tog'laridek mag'rur va daryolaridek asov asarlari o'zbek xalqining ma'naviy olamida abadiy yashaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xolmirzayev Sh. Saylanma (2 jildlik). – Toshkent: Sharq, 2003. (Bu to'plam adib hayotligida uning eng saralangan hikoya va qissalarini o'z ichiga olgan).
2. Xolmirzayev Sh. "Qora kamar" (Dramatik asarlar to'plami). – Toshkent: Adabiyot va san'at, 1988.
3. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 9-jild. – Toshkent: 2005. – B. 482.
4. Sharafiddinov O. Iste'dod jilolari. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 1976. – B. 112.
5. Yo'ldoshev Q. Yoniq so'z. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2006. – B. 85.
6. Xolmirzayev Sh. Saylanma. 1-jild. – Toshkent: Sharq, 2003. – B. 14.
7. Normatov U. Ijod — sehrli dunyo. – Toshkent: Sharq, 2007. – B. 203.
8. Rasulov A. O'zbek xarakteri. – Toshkent: Sharq, 1990. – B. 56.
9. Academic research in educational sciences jurnali maqolalari
10. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi va boshqa adabiy manbalar